

Horsens

"At læse sammen med andre"

"At læse sammen med andre" er overskriften på Horsens Kommunes initiativer som læsekommune. Den er en paraply hen over otte delprojekter, der baserer sig på forskellige former for fællesskab omkring det at læse.

Aktiviteternes fælles formål er at understøtte lysten til læsning for borgerne i en kommune på vej fra industrisamfund til videns- og kultursamfund – især hos de borgere, som ikke har stærke læsetraditioner i forvejen.

De otte læse-fællesskaber er:

1. Borgerdreven læsning i boligsociale områder
2. Læsning for ikke-læsevante ansatte på plejehjem
3. Læsning på arbejdspladser og uddannelsessteder
4. Læsende medarbejdere i dagtilbuddet
5. Læse-battle for ansatte på forskellige arbejdspladser
6. 'Community Bookshelf'- læsning som en integreret del af byrummet
7. Late by night og Krimimesse – Læsning som event
8. 'One city – one book' – 600 borgere læser den samme bog

De otte læsefællesskaber forankres i eksisterende netværk og i nye partnerskaber med aktører, der har god kontakt til borgere i mange aldre, som ikke læser så meget i forvejen, f.eks. oplysningsforbund, uddannelsesinstitutioner og boligsociale områder.

I "At læse sammen med andre" åbnes dørene til den fælles læselyst, hvor læsning med ørerne er lige så acceptabelt som læsning med øjnene. Dvs. at flere formater som lydbøger, e-bøger, forfattermøder, guidede fælleslæsninger og sms-noveller inddrages, og deltagerne er med til at producere videoklip om deres læseoplevelser.

I delprojekterne eksperimenteres der med, hvordan læsefællesskaberne inspirerer til mere læsning – hvordan de understøtter samtale og dialog samt glæden ved læseoplevelsen – hvordan de bidrager til at understøtte nye fællesskaber og bedst forankres – og hvordan erfaringerne kan bruges bredt.

Tovholder

Lisbeth Christensen
Bibliotekschef, Horsens Bibliotek

Tlf.: 7629 2401
Mail: biblc@horsens.dk

Horsens bibliotek
Tobaksgården 12
8700 Horsens

Læs Horsens egnevaluering herunder.

Horsens Kommunes egen evaluering

Horsens Kommune har undersøgt hvordan fællesskabet, der er omkring dét at læse sammen, kan være en drivkraft for at øge læsning og læselyst. Læsning som kulturelt fællesskab udforskes gennem forskellige delprojekter.

Der var i ansøgningen beskrevet 8 delprojekter; dette er i projektføreløbet blevet ændret, så delprojekt 5 (Battle) er udgået til fordel for opprioriteringen af målrettede læsegrupper.

Vi oplevede at der skete så store gennembrud på dette område, at vi valgte at forfølge og uddybe dette spor.

Horsens Kommune har dokumenteret forløbet af de konkrete aktiviteter og opsamlet erfaringer, som efterfølgende kan bruges af andre kommuner og institutioner. Projektet er blevet synliggjort på hjemmesiden <https://horsensbibliotek.dk/danmark-laeser>, på sociale medier, f.eks. Facebook-siden: ”En by. En bog. Horsens læser De hængte hunde”, ved lokale events, hvor bl.a. borgmesteren stillede op, samt i den lokale og regionale presse, hvor der har været et stort antal artikler og TV-indslag.

Opmærksomheden hos Horsens-borgerne om Danmark læser har også ført til, at borgere og virksomheder har henvendt sig til biblioteket med gode idéer, som de gerne deltog i selv. Bl.a. har et lokalt dyrehospital udarbejdet læseforslag til børn og voksne om kæledyr: <http://www.bygholm-dyr.dk/nyheder/garfield,-lassie-og-alle-de-andre-roedder/>

Evaluering

Formålet med evalueringen er at undersøge om læsefællesskaberne inspirerer til mere læsning, om de understøtter samtale og dialog samt glæden ved at læse og endvidere om de understøtter nye fællesskaber. Der er fokus på partnerskaber samt brugen af forskellige typer medier, samt om projekterne kan forankres og anvendes i bredere omfang, evt. i en tilrettet form.

Evalueringen består af 3 dele:

1. Kvantitativ før-undersøgelse
  2. Kvantitativ efter-undersøgelse
  3. Kvalitativ efter-undersøgelse
-
1. Vi fandt ret hurtigt ud af, at den primære målgruppe i Horsens er det ikke-læser segment som har betegnelsen ”De uinteresserede” (Carat’s segmenteringsstudie til Danmark læser). Personerne i dette segment læser kun lidt eller slet ikke, og er ofte meget afvisende over for bøger. De er typisk lavt uddannede, og søger ikke inspiration til læsning. Dette indebar, da vi havde gennemført nogle pilotinterviews omkring læsning, at evalueringsformen med elektronisk spørgeskema omkring egne forhold og læsning blev erstattet til fordel for kvantitative og kvalitative efter-interviews med udvalgte personer inden for de forskellige delprojekter.
  2. Der er blevet målt kvantitativt på antallet af aktiviteter, på antallet af deltagere i delforløbene:
    - a) Borgerdrevnen læsning i boligsociale områder: 6 deltagere. 5 moduler, i alt 23 timer

- b) Læsning for ikke-læsevante på plejehjem (5 deltagere, 3 møder). Dette blev udvidet med læsegrupperne "Førtidspensionister" (8-10 deltagere, 2 møder) samt "Pårørende til krigsveteraner" (6 deltagere, 2 møder)
- c) Læsning på arbejdspladser og uddannelsessteder: ASV Horsens: 2 hold voksne ordblinde à 6-8 deltagere, Learnmark Step 10: 9 klasser med i alt 170-200 elever, Produktionsskolen: Rap-hold: 4 elever har udarbejdet 2 raps, Tekstholdet: 8-10 elever har lavet tæppe om mobning, DSV (transportvirksomhed): 29 medarbejdere har deltaget. Desuden et antal brugere af digitale tilbud via QR-koder. Sidstnævnte kan vi ikke skaffe statistik på
- d) Læsende medarbejdere i dagtilbuddet: 24 deltagere, dels studerende til den pædagogiske assistentuddannelse (PAU), dels ansøgere til uddannelsen. Der har været 3 forløb, fordelt på 4 dage
- e) Battle: udgået
- f) "Community Bookshelf" - læsning som integreret del af byrummet: vi kan måle at der har været god benyttelse af bøgerne i byrummet, men kan ikke aflæse antallet af personer. Anslået er der taget/udskiftet 5-600 bøger. Det har ikke været teknisk muligt at kunne tilbyde bøger i digital form, eftersom hotspot-udviklingen i Horsens midtby ikke er gået så hurtigt som forventet
- g) Open by Night og Krimimesse: læsning som event: I "Krimi by night" deltog der 9 detailhandlere, som hver havde enten besøg af en forfatter i butikken eller havde gang i andre krimi-relaterede aktiviteter. Der var ca. 60 borgere som deltog i konkurrencen. Til selve Krimimesen var der 5.600 besøgende. Åbningstalen blev holdt af kulturminister Marianne Jelved, der samtidig markerede starten på "Danmark læser" i Horsens.
- h) "One City – one Book": der blev uddelt 600 eksemplarer af bogen "De hængte hunde" til borgere i Horsens, heraf 125 ved et arrangement på biblioteket. I den tilhørende Facebook-gruppe har der været 158 deltagere.

I alt deltog der således ca. 6.600 personer i forskellige former for aktiviteter i forbindelse med "Danmark læser".

3. Kvalitativ efter-evaluering:

Hovedvægten i evalueringen er lagt på den kvalitative undersøgelse med et omfattende interview-program, der undersøger deltagernes holdninger til at læse, deres udbytte af læsningen samt ikke mindst om det har gjort en forskel for dem, at læsningen foregik i et fællesskab med andre mennesker.

Denne efter-evaluering er disponeret efter de enkelte delprojekter.

Delprojekt 1: Borgerdreven læsning i boligsociale områder

'Læsespireuddannelsen' i samarbejde med det boligsociale sekretariat (Imagine Horsens)

Baggrund for projektet

'Læsespirene' er en litterær gentænkning og videreudvikling af Imagine Horsens' eksisterende koncept 'projektspire-uddannelsen' hvor man uddanner beboere i projektledelse, med sigtet om at fremme borgerdreven udvikling i boligområderne.

'At læse sammen med andre – læsning som kulturelt fællesskab i Horsens'
Evaluering af Horsens Biblioteks syv delprojekter som del af *Danmark læser*

Intentionen med 'læse-spirerne' var at ruste deltagerne til at kunne etablere læsegrupper i deres eget lokalmiljø. Horsens Bibliotek har i denne sammenhæng været inspireret af bibliotekets tidligere samarbejde med Produktionshøjskolen, hvor elever i alderen 15-20 år har læst for mindre børn på biblioteket. Dette projekt viste netop, at det at være fælles om læseaktiviteter kan skabe glæde og samhørighed mellem mennesker, også blandt målgrupper som ellers ikke er læsevante.

Projektets forløb og samarbejde

Seks kvinder med meget forskellig baggrund gennemførte projektet. Deltagerne nåede dog ikke at blive 'projektspirer', grundet især sprogbarrierer, som var større end ventet.

Det oprindelige sigte med 'læsespirerne' var at deltagerne skulle blive i stand til at oprette og facilitere læsegrupper for andre. Med den nuværende indsigt i deltagerenes forudsætninger, giver det dog mere mening at fokusere på deltagerenes egen læsning, frem for at facilitere læsegrupper for andre.

De seks kvinder fra henholdsvis USA, Columbia, Congo, Sri Lanka, Tyrkiet og Danmark, dannede en interkulturel læsegruppe, hvor de bl.a. blev vist rundt på biblioteket, for at blive fortrolig med de fysiske rammer samt de mange forskellige tilbud som biblioteket rummer. Det har vist sig, at deres fortrolighed med biblioteket, er tydeligt knyttet til de bibliotekarer som de har lært at kende via projektet, hvilket som understreger vigtigheden af den personlige kontakt ift. målgruppen.

Selve læseforløbet blev gennemført som fælleslæsning (en tilpasset form af 'guidet fælleslæsning') og løb over fem moduler (i alt 23 timer).

Deltageres egne kommentarer til projektet:

”Projektet var vigtigt, fordi vi havde lyst til at læse, og nu kan vi finde bedre bøger.”

”Det har været så dejligt, fordi man snakker og læser dansk.”

”Jeg er så glad for mit lånerkort og for at kende biblioteket.”

Forankringspotentiale

Den største udfordring for projektet var at deltagerne havde hver deres modersmål og samtidig var meget usikre i det danske sprog. En vigtig erfaring i det videre arbejde.

Alligevel illustrerer projektet, at denne type arbejde rummer et stort og meningsfuldt forankringspotentiale. Både i forhold til den enkeltes livskvalitet og den samfundsmæssige og sociale sammenhængskraft. Selvom deltagerantallet var begrænset, har projektet haft en reel og positiv betydning for deltagerne:

Det fremtidige koncept har fokus på:

- Tydeligere definition af målgruppe: et vist danskniveau
- Det er vigtigt at en bibliotekar og siden gerne en ressourcestærk beboer er til stede, til at facilitere fælleslæsningen
- At integrere læseaktiviteterne i andre fællesaktiviteter; når kvinderne mødes og strikker eller når de spiser sammen.
- Samarbejdet udvides med AOF's danskkurser i Østbyen, Hybenvej og Sydbyen, målrettet de borgere som har opbrugt de tre år, som man får på sprogcenteret
- Et nyt samarbejde omkring Nyhedslæsegruppe for kvinder (bl.a. en interkulturel læsegruppe) samt læseaktiviteter i forbindelse med et familie- og mentornetværk i 3 socialt belastede boligområder i Horsens; dette påbegyndes i april 2015.

Delprojekt 2: Læsning for ikke-læsevante på plejehjem

SOSU'er læser sammen på Præsthøjgården

(udvidet med grupper af veteranpårørende og førtidspensionister)

Baggrunden for projektet

Læseprojektet på plejehjemmet Præsthøjgården er inspireret af at Horsens Bibliotek siden 2005 i samarbejde med lokale virksomheder har tilbudt biblioteksservice til medarbejderne. Deriblandt transportvirksomheden DSV, som mod betaling får leveret bestilte bøger, så læsningen bliver nem og bekvem for deres ansatte.

Intentionen har både været at lade litteraturen komme folk i møde, der hvor de er. Samtidig har det også været tanken at lade litteraturen tilføje en anden dimension i medarbejdernes eksisterende arbejdsfællesskab.

Projektets forløb og samarbejde

I samarbejde mellem Præsthøjgården og biblioteket fik plejepersonalet mulighed for at læse Vibeke Marxs roman 'Nederste skuffe', som handler om det at arbejde på plejehjem. Forløbet bestod af tre fælleslæsninger, faciliteret af en bibliotekar. Den første gang kom bogens redaktør fra Modtryk og introducerede værk og forfatter. Den sidste gang deltog Vibeke Marx og forfatter og læsere fik således mulighed for at gå i dialog.

Indslag fra TV2 Østjylland: <http://www.tv2oj.dk/artikel/203337:Oestjylland---Gaa-nu-i-gang-med-de-boeger>

Fem kvinder fra plejepersonalet deltog, hvilket er relativt få i forhold til det estimerede. Men de som deltog, har været positive omkring forløbet. Flere påpeger at det har været rart med en anledning til at få gang i læsningen igen, ligesom at forfattermødet var med til at understøtte og styrke interessen for bogen - særligt i forhold til hvordan Vibeke Marx så indgående kunne skildre en hverdag som de så tydeligt kunne genkende:

”Jeg har tidligere læst en del. Men ikke det sidste års tid. Så dette kan være et skub til at komme i gang igen”

”Jeg læste sommetider det samme som mine børn, da de gik i gymnasiet”

”Forfattermødet var en meget positiv oplevelse – det var en bonus!”

”Vi syntes virkelig at hun (Vibeke Marx) havde været god til at sætte sig ind i, hvordan det er at arbejde på et plejehjem - og så havde hun bare siddet i en fællestue i fire timer!”

Forfatter Vibeke Marx' kommentar til projektet:

”Det var en varm oplevelse at møde læsegruppen. Jeg vil gerne skrive en bog, som både er let at læse, og som har et væsentligt indhold, som folk kan genkende sig selv i.”

Horsens Bibliotek formidlede efterfølgende kontakt mellem Vibeke Marx og Produktionshøjskolen, da denne målgruppe er udfordret i forhold til at finde litteratur hvor interesse og sværhedsgrad stemmer overens. (se delprojekt 3).

Forankringspotentiale

Det mest gennemgående i forhold til projektets videre forankringspotentiale er, at forløbet gerne måtte være mere komprimeret tidsmæssigt. Læsningen og diskussionen af værket løb over tre måneder, hvilket var for langstrakt et forløb. Det gjorde det sværere at have værket i klar erindring. En mere komprimeret tekst ville måske også være værd at overveje, her kunne novellegenren være værd at overveje. Projektet startede i sensommeren hvor alle endnu ikke var tilbage fra sommerferie. De deltagende anbefalede derfor at forløbet kunne starte i efteråret i stedet.

Der arbejdes videre med 'fælleslæsning' på arbejdspladser samt f.eks. førtidspensionister, kroniske smertepatienter, psykisk syge samt pårørende til krigsveteraner.

GRUPPEN AF VETERANPÅRØRENDE

Projektets baggrund og forløb

Biblioteket tog kontakt til formanden for foreningen 'Krigsveteraner & Pårørende i Horsens' og inviterede den lokale gruppe af krigsveteraner til fælleslæsningsforløb af udvalgte passager af Jens Henrik Jensens 'De hængte hunde' der har krigsveteranen Niels Oxen som hovedperson.

Til det første møde var det dog ikke veteranerne selv der kom, men overraskende nok (for biblioteket), deres pårørende, fem kvinder i forskellige aldre. Der blev afholdt to læsemøder i september 2014 af ca. fem kvarters varighed. Hver gang blev der læst og diskuteret ud fra tre scener. Læsningen satte mange tanker og følelser i gang og diskussionerne var livlige og intense uden at blive for 'private'.

Deltagerne gav udtryk for, at teksterne var velvalgte og at processen var givende, samt at de gerne vil fortsætte med læseaktiviteter i fællesskab.

De deltagendes respons:

"Læsningen har været et nyt indspark til en ny aktivitet vi kan være fælles om i gruppen"

"Det har været fantastisk"

"Laver I mere af det her?"

"Vi forstår vores mænd og sønner bedre. Som pårørende er man den der lytter – her får vi et fritum, hvor vi kan tale om hvordan vi selv har det"

"Det kunne også godt være romaner med andre emner"

"Bibliotekarerne var gode til at skabe et trygt rum"

Forankringspotentiale

De pårørende deltager gerne i 'mere og andet'.

Biblioteket har netop igangsat projektet 'Læsning giver livsglæde' og har kontaktet pårørendegruppen, som er meget interesseret i at deltage. I forbindelse hermed undersøges det, hvorvidt gruppen kan blive selvkørende med fortsat kontakt til biblioteket, herunder hjælp til at finde litteratur og baggrundsmateriale.

GRUPPEN AF FØRTIDSPENSIONISTER

Projektets baggrund og forløb

Gruppen for førtidspensionisterne er en selvhjælpsgruppe under "Sund By Horsens". De mødes 1 gang om ugen. Der er gennemført to læseforløb med 8-10 deltagere.

Første gang læste de 'Kvinden' fra Henriette Rostrups 'Afkømt'. Anden gang læste de 'Bartenderen fra Venedig' fra Bjarne Reuters 'Halvvejen til Rafael'. Begge noveller omhandler mennesker i vanskelige situationer. De deltagende fik snakket sammen i forløbet og de udtrykte glæde over at deltage.

Forankringspotentiale

De deltagende fik snakket godt sammen og udtrykte glæde over at deltage. Bibliotekaren gjorde opmærksom på, at de var mere end velkomne til at tage kontakt, hvis de var interesseret i mere. Som

i flere af de andre delprojekter oplevede vi også her, at initiativet til opfølgning ikke altid kommer fra deltagerne, selvom de har lyst til at fortsætte – men der tages positivt imod at biblioteket selv følger op.

Der er helt klart en udfordring i at bevæge sig fra den enkelte gode læseoplevelse - til læsningen bliver integreret, som en naturlig del af folks fritidsaktiviteter. Her kan den sociale forankring potentielt understøtte fastholdelsen i læsningen.

Bibliotekarens kommentarer til projektet:

”Det er min erfaring, at det generelt opfattes som noget positivt, at vi vælger at bevæge os uden for bibliotekets fysiske rammer.”

”Det er godt at møde folk i de rammer, hvor de føler sig trygge. Dette muliggøres, når det er bibliotekaren der er gæsten, hvilket er med til at skabe en mere imødekommende dynamik ift. mødet med ikke-læsevante målgrupper. Dette skaber samtidig også en oplagt mulighed for os som biblioteksansatte til at få formidlet bibliotekets tilbud bredt set.”

Delprojekt 3: Læsning på arbejdspladser og uddannelsessteder

Baggrunden for projektet

Horsens Bibliotek har i forvejen gode erfaringer og netværk med lokale samarbejdspartnere, bl.a. uddannelsessteder og arbejdspladser, i forhold til usikre læsere og ikke-læsevante.

Intentionen med disse samarbejder, er at disse grupper og biblioteket bringes i tættere kontakt med hinanden, så det bliver synligt at biblioteket er til for alle, samt at få konkretiseret hvordan den enkelte kan få mest ud af at bruge biblioteket.

Projektets forløb og samarbejde

I dette delprojekt blev der gennemført fem læseforløb: for voksne ordblindehold på ASV (specialklasser), for 10. klasserne på Step 10, to forløb for elever på Horsens Produktionshøjskole samt for ansatte på transportvirksomheden DSV.

Overordnet set peger samtlige projekter på at samarbejdet er givende, når læseaktiviteterne integreres i hverdagens aktiviteter - hvis man vel at mærke tager afsæt i enkeltes interesser og behov

STEP 10

I en periode på fire uger blev læsning integreret i klassernes eksisterende undervisningsforløb, 'fordybelsesbåndet', i 4½ time hver uge. I den første uge besøgte to bibliotekarer alle ni 10. klasser, hvor de præsenterede projektet og gav smagsprøver på læsning. Med udgangspunkt heri sammensatte bibliotekarerne bogposer, hvorfra eleverne valgte de titler, som de ville læse sammen eller hver for sig – bøgerne kunne være i forskellige former: trykte, e-bøger og lydbøger. Som afslutning besøgte eleverne biblioteket hvor de blev vist rundt og oprettet som lånere og skulle låne en bog, så de også havde en bog ved hånden, når projektet sluttede (dette var et krav fra lærerne).

Samarbejdet mellem bibliotekarer, dansklærere, læsevejleder samt uddannelsesvejleder var meget frugtbar, bl.a. fordi lærerne blev involveret fra start.

Tilbage melding fra lærer og læsevejleder:

'At læse sammen med andre – læsning som kulturelt fællesskab i Horsens'
Evaluering af Horsens Biblioteks syv delprojekter som del af *Danmark læser*

- "Super projekt – de fleste elever griber chancen"
- "Vores elever skal have faste rammer. Meldingen til dem er, at nu læser vi – og gør ikke alt muligt andet imens"
- "Fremragende projekt – 90% af eleverne nåede til fordybelsesstadiet"
- "Bibliotekarerne var velforberejdede, kompetente og meget vidende om de enkelte titler. Og så havde de humor og var gode til ping-pong med eleverne".

Eleverne var både læsere og ikke-læsere, og mange associerede "biblioteket" med deres skolebibliotek og anede ikke at der fandtes et folkebibliotek:

- "Jeg hader at læse" men da vi vovede os ind i snakken, kom der lidt mere: "Zlatan" og "Min fucking familie" var gode – det kan jeg genkende"
- "Jeg havde en gang en lærer, der var god til at finde noget, der interesserede mig"
- En elev gik fra "jeg kan bare ikke holde det ud" (at skulle læse i stive 45 minutter) til "jeg går hen og tager min bog, jeg skal bare have fred".

PRODUKTIONSHØJSKOLEN

Læseforløbet løb over fire uger. I et fællesfagligt samarbejde mellem lærere og bibliotekarer fandt man frem til et udvalg af tekster til eleverne.

Eleverne her er ofte sårbare unge med et ikke-vellykket skoleforløb bag sig. Bibliotekarerne kom med forslag til temaer og laver den overordnede planlægning sammen med lærerne.

Rapholdet:

Rapholdet – alle drenge – fik en stak bøger ud, og gik i gang med at læse. Én var optaget af Dan Turéll – tre fandt sammen om 'Jeg er Zlatan'. De læste og snakkede – og læste videre, for nogens vedkommende i flere timer (stor overraskelse for læreren som ikke har oplevet det før).

I flere dage 'skete der ikke noget' – og så, på et par timer, lavede eleverne deres egen tekst, rappede den og optog det på video. På fællesmøde for alle elever og lærere viste de filmene 'Det er ikke let': <https://www.youtube.com/watch?v=HvFbkpoULfA> og 'Zlatan': <https://www.youtube.com/watch?v=juRN7zJTpgA>.

Læreren:

- "Jeg blev overrasket over hvor engageret eleverne blev"
- "Et projekt som det her kan forhåbentlig medvirke til at nuancere "ghetto gutterne" lidt sort-hvide "fuck systemet" attitude.

Tekstilholdet på Produktionsskolen:

Lærer og de 8 elever – alle piger – læste "Svanen der ikke kunne svømme" af Cecilie G. om digital mobning i en kombination af fælleslæsning og selv-læsning. Holdet besøgte biblioteket, fik andre tekster om mobning (bibliotekarerne havde lavet en folder om emnet, netop til dem) og så en film, og ret usædvanligt for hold som disse, åbnede de sig og fortalte deres historie.

Tilbage på skolen lavede eleverne et fælles projekt om de læste noveller og syede deres personlige oplevelser ind i tæppet med de symboler, som hver især havde betydning for dem.

På fællesmødet viste de billedtæppet frem og fortalte elementer af deres egen historie i den fælles historie om tæppet. Tæppet bliver endvidere en del af en udstilling på Horsens Bibliotek om mobning, og der er "fernisering" på udstillingen 24. marts 2015, hvor alle pigerne fortæller om deres læsning.

- ”Vi plejer at arbejde hver for sig med – her lavede vi nået sammen”
- ”Det har virkelig haft en meget stor betydning for os”
- ”Vi har gjort os meget umage”.

ASV (specialundervisning for voksne)

Ordblinde-kursisterne fik besøg af bibliotekarer, som gav inspiration til forskellige typer litteratur og medier. Efterfølgende besøgte de biblioteket, blev vist rundt af de bibliotekarer de tidligere havde mødt, og som havde fundet materiale frem med udgangspunkt i kursisternes interesser og behov.

Tre af lærerne fik en introduktion til ”guidet fælleslæsning” med henblik på at undersøge hvorvidt og i hvor høj grad denne metode kunne være brugbar i en ”lightudgave”.

Fælleslæsning har været meget givende for kursisterne:

- ”Højtlesning for hinanden giver ”selvtræning” – også når man har andet modersmål end dansk”
- ”Vi inddrager vores egne oplevelser og finder ud af at vi tænker noget forskelligt selvom det er den samme tekst vi læser – vi støtter hinanden”

Fælleslæsning har også været meget givende for læreren:

- ”Gennem samtalerne lukker kursisterne selv nogle nye muligheder op, som jeg kan inddrage i undervisningen, som dermed bliver mere vedkommende”
- ”Kursisterne er mere opmærksomme og de bliver bedre til at forstå teksterne og skabe sammenhænge”
- ”Jeg er meget begejstret”.

DSV (transportvirksomhed)

Med udgangspunkt i det eksisterende samarbejde mellem DSV og biblioteket udvikledes ”Månedens bog”, som løb over fire måneder. Titlerne blev valgt ud fra at de skulle være tilgængelige i trykt form, som e-bog samt lydbog – og skulle kunne appellere til både mænd og kvinder.

'At læse sammen med andre – læsning som kulturelt fællesskab i Horsens' Evaluering af Horsens Biblioteks syv delprojekter som del af *Danmark læser*

De digitale udgaver af månedens bog samt plakat blev sendt til virksomhedens kontaktperson som videresendte boglink til medarbejderne og hængte bogplakaten op relevante steder i virksomheden.

De fysiske bøger blev leveret i virksomhedens reception og blev ledsaget af en række anmeldelser og forfatterportrætter, som medarbejderne frit kunne afhente. Samtidig kunne de også hente en 'Kom i gang' folder med info om projektet og vejledning til brug af de digitale bogmedier.

Månedens bog

Flugten fra Camp 14
af Blaine Harden

I 1983 blev Shin Dong-hyuk født i arbejdslejr nr. 14 i Nordkorea. Han overværede sin mors og brors henrettelse, efter de havde planlagt at flygte.
Det lykkedes Shin at flygte fra lejren i 2005 - den første det er lykkedes for - og han lever i dag i USA og Sydkorea.

Bogen kan hentes i Receptionen eller du kan låne den digitalt nedenfor

Lån som Ebog:
www.ereolen.dk

Lån som Netlydbog:
www.netlydbog.dk

**HORSSENS KOMMUNE
BIBLIOTEKERNE**

Tilbagemeldinger fra deltagerne:

- ”Ærgerligt at det var slut så tidligt – hvis det fortsætter, vil vi gerne være med igen”
- ”Godt at nogen vælger ud – man får læst noget, som man ellers aldrig ville få læst”
- ”Flugten fra Camp 14” – altså, jeg havde hørt om den og troede det var fiktion. Det gav en ekstra dimension, at det var dokumentar. Jeg ville aldrig selv have fundet på at låne bog som den”.
- ”Frekvensen – 5 uger – har været passende”
- ”Noget af det var altså på for lavet et niveau”.

Forankringspotentiale

Både Step 10, Produktionsskolen, og ASV samt DSV ønsker at fortsætte aktiviteterne, og det vil blive gjort i det omfang, det ressourcemæssigt er muligt, og afhængigt af de lokale behov.

Der er et stort potentiale for læsning blandt grupper, der selv betegner sig selv som ”uinteresserede” eller ”vi har ikke tid”.

Erfaringerne tyder i retning af at:

- Mange elever/kursister på uddannelsessteder som de medvirkende har en negativ forestilling om biblioteket (”det boglige” har givet nederlag) men at oplevelsen kan blive positiv (man bliver mødt på sin interesse, sit behov og sit læseniveau)

- Biblioteket skal forvente at påtage sig rollen som initiativtager når der er tale om uddannelsessteder, hvor lærere kun i begrænset omfang har brugt biblioteket i undervisningen tidligere
- Aktiviteter kan gennemføres i en driftshverdag med relativt få ekstra ressourcer fra bibliotekets side, når samarbejdet involverer partnerne fra starten i en meningsgivende kontekst og form og i en respektfuld dialog
- At bibliotekarernes faglighed og deres personlige engagement/indlevelse er vigtige forudsætninger for at lykkes med læseaktiviteter – og at disse skal kombineres med humor og mod til at gå ud til og gå i dialog med biblioteksfremmede grupper.

Delprojekt 4: Læsende medarbejdere i Dagtilbuddet

Baggrunden for projektet

Der har i de seneste år været stor fokus på børns tidlige læsning og læring. Med bl.a. Dagtilbudsloven fra 2007 og obligatoriske sprogvurderinger, er der en helt særlig opmærksomhed på at alle voksne på dagtilbudsområdet understøtter børnenes sproglige udvikling - og at det derfor er meget vigtigt, at børnene er omgivet af bogvante voksne.

Projektets forløb og samarbejde

Projektet gik ud på at udvikle et forberedelseskursus med temaet 'læsning for og med børn' rettet mod ansøgere til den Pædagogiske Assistentuddannelse (PAU) på VIA. Det blev besluttet, at gennemførelsen af kurset tæller positivt i vurderingen af ansøgerens egnethed til uddannelsen (ca. 200 ansøgere til 25 pladser årligt). Projektet var et samarbejde mellem Horsens Bibliotek, Dagtilbudsområdet, VIA samt sprogvejledere i Horsens Kommune.

Kurset blev gennemført på biblioteket ad tre omgange: i en pilotfase og som et egentligt kursus, fordelt på fire dage.

Kurset bestod af

- Dialogisk oplæsning for børn
- Præsentation af gode børnebøger
- Præsentation af velegnede Apps
- Inspiration til egen fritids- og faglig læsning

Intentionen var, at projekterfaringerne skulle danne grundlag for en efterfølgende integration af læseaktiviteterne i selve uddannelsen.

Der har været 24 deltagere, dels studerende og dels ansøgere til den pædagogiske assistentuddannelse. Deltagerne fik efter endt kursus udleveret et Læsebevis, der dokumenterer kursusgennemførelsen.

Forankringspotentiale

Der er stor interesse for at lade projektet fortsætte, dog med visse justeringer.

- Mere komprimeret forløb
- Det er vigtigt også at opprioritere de studerendes egen lyst til at læse
- Det er aftalt at projektet integreres i fremtidige uddannelsesforløb for pædagogiske assistenter, og at der sker en tidsmæssig koordinering af aktiviteterne, så de studerende kan afprøve nogen af de nye muligheder i deres praktikforløb i daginstitutionerne.

Delprojekt 6: Community Bookshelf - læsning som integreret del af byrummet

Baggrunden for projektet

Projektet tager udgangspunkt i en række udenlandske erfaringer med at integrere læseaktiviteter i byrummet. Deriblandt 'The Reading Room' fra Bryant Park i New York, hvor bøger og læsepladser inspirerer til læsning, samt bl.a. Book Forest i Berlin, hvor boghylder gøres tilgængelige i byrummet.

Horsens Kommunes Kulturafdeling og Byplansafdeling kører i forvejen projektet 'Mærk byen' som eksperimenterer med nye former for byrum - og derved har det været oplagt at koble projektet 'Community Bookshelf' sammen med 'Mærk byen'.

Indholdet i de forskellige møbler er kasserede bøger fra Horsens Bibliotek, som folk frit kunne tage og evt. lægge nogen af deres egne udlåste bøger i stedet for.

Projektets forløb og samarbejde

Intention med projektet har været at skabe bylæserum, hvor alle byens borgere kan møde litteraturen, på uventede steder og i uventede former og samtidig give plads til idéen om book crossing: at bøgerne skifter hænder mellem borgerne. En lidt anderledes vinkel på fællesskabet.

'At læse sammen med andre – læsning som kulturelt fællesskab i Horsens'
Evaluering af Horsens Biblioteks syv delprojekter som del af *Danmark læser*

'Community Bookshelf' indgik i Horsens Kommunes midtbyplan, efter vedtagelse i Byrådets udvalg for Teknik og Miljø.

Tre typer bogmøbler blev afprøvet: 4 bogreoler, 1 bogsofa samt 1 læsetræ.

Succeskriterierne er delvis opfyldte, idet bogmøblerne har skabt opmærksomhed blandt borgerne, dog ikke den optimale form for opmærksomhed, eftersom 3 ud af 4 bogreoler blev stjålet i løbet af den første uge. De blev dog erstattet af nye. Bogmøblerne blev fyldt og ryddet op ca. en gang ugentligt – og næsten alt var taget. Især læsetræet som stod i nærheden af Banegården blev brugt rigtig flittigt. Vi har ikke kunnet optælle de benyttede bøger præcist, men anslår at det er 5-600.

Det har ikke været teknisk muligt at kunne tilbyde bøger i digital form, eftersom hotspot-udviklingen i Horsens midtby ikke er gået så hurtigt som forventet.

Delprojektet har fået en fin omtale i Horsens Folkeblad samt i kommentarer på Facebook.

En bruger har kommenteret det således: 'Læsetræet har suppleret mig med mange gode læsetimer. Har benyttet Læsetræerne både på Rådhuset og på den gamle slagterigrund. Det absolutte bedste ved Læsetræet, er at jeg oplevede, at komme hjem med bøger, jeg aldrig have fundet på vores ellers dejlige bibliotek. Det er for mig en nem og uforpligtende måde, at indhente læsestof på. Glæder mig bestemt til at Læsetræerne igen bliver sat op. Har jo flere bøger, jeg gerne vil donere'.

Forankringspotentiale

Projektet videreføres i almindelig drift, således at læsemøblerne er tilgængelige i perioden april-oktober (når vejret tillader det). Læsetræet bibeholder sin placering på slagterigrunden, i nærheden af Banegården. De øvrige bogmøbler vil blive placeret på steder, der har vist sig hensigtsmæssige, dvs. hvor mange mennesker kommer forbi, eller hvor der inviteres til en pause (f.eks. i parker eller ved torve).

Delprojekt 7. Open by Night og Krimimesse - Læsning som event

Baggrunden for projektet

Siden 2001 år har der årligt været afholdt Krimimesse i Horsens. Erfaringen er, at denne litterære festival også appellerer til mange ikke-læsere. Formentlig fordi krimigenren er nem at gå til for de fleste - og fordi det levende møde med forfattere har bred interesse.

Tilsvarende har biblioteket oplevet positiv interesse for læsning, eksempelvis i form af oplæsning i forbindelse med byens årlige Middelalderfestival, der over to dage trækker ca. 100.000 mennesker til Horsens.

I tilslutning til Krimimessen blev der afholdt en særlig begivenhed – ”Krimi by Night” – hvor folk der færdes i byen, bliver mødt med læseinspiration og gode oplevelser.

Projektets forløb og samarbejde

Open by Night arrangementet ”Krimi by Night” foregik fredag 4. april 2014, aftenen før Krimimessen. Horsens Bibliotek samarbejdede med CityHorsens og foreningens medlemsbutikker, samt BytorvHORSENS og Fængslet.

Ni detailhandlere var med i projektet og planlagde forskellige krimiaktiviteter i deres butikker: krimiquiz på Søndergades Apotek, Anna Grue signerede bøger hos optiker Louis Nielsen og Bog & Idé havde bl.a. besøg af forfatterne Jens Henrik Jensen, Eva Maria Fredensborg, Susanne Staun og Chris Carter i løbet af aftenen. BytorvHORSENS stod for konkurrencen ’Find en forfatter’ hvor borgere kunne spotte krimiforfatterne i BytorvHORSENS’ forskellige butikker, med chance for at vinde billetter til Krimimessen.

Desuden var der forskellige aktiviteter der relaterer sig til krimi-bogtitler, f.eks. ildshowet ”Pigen der legede med ilden” og ”Sidste forestilling”.

Forankringspotentiale

På trods af et stort arrangement og opbakning blandt de samarbejdende parter, havde projektet umiddelbart ikke den forventede gennemslagskraft. SMS-konkurrencen blev besvaret af ca. 60 borgere. Måske druknede projektet lidt i alle de andre aktiviteter i bymidten i forbindelse med Open by Night.

Omvendt har det været en positiv oplevelse at afprøve nye samarbejder, og her understreges det igen, at der er mange lokale kræfter, som er fyldt med ideer og frisk på at afprøve nye ting af i fællesskab. En erfaring som er værd at bringe videre.

Til selve Krimimessen var der et deltagerantal på ca. 5.600, og der var stor interesse for at mødes med såvel debuterende som etablerede forfattere. Krimimessen vil blive videreført som en litterær event, også fremover.

Det har været interessant at følge, hvorledes forlagene har valgt at lægge nyudgivelser i foråret, specielt lige op til afholdelsen af Krimimessen. Dette er helt anderledes end andre bøger, som primært udgives i efterårsmånederne op til jul.

Kø til forfatterarrangement på Krimimessen i det nedlagte statsfængsel.

Delprojekt 8: One City – One Book

Baggrunden for projektet

One City – One Book er et kendt fænomen fra udlandet, hvor primært store byer forsøger at få så mange borgere som muligt, til at læse den samme bog på samme tid. I dette projekt har Horsens Bibliotek forsøgt dette koncept i en lidt mindre skala. 600 eksemplarer af den lokale forfatter, Jens Henrik Jensens 'De hængte hunde' er blevet uddelt til borgere i Horsens,

Projektets forløb og samarbejde

Projektet har været et samarbejde mellem Horsens Bibliotek, Politikens Forlag samt Jens Henrik Jensen. Forlaget lavede et særtryk af 'De hængte hunde' som også inkluderede første kapitel af forfatterens kommende bog. Projektet blev promoveret i pressen samt på egen Facebook-side. Den første modtager af bogen var Horsens' borgmester Peter Sørensen, og kulturminister Marianne Jelved fik den overrakt på Krimimessen. Dette skabte af naturlige grunde en del presseomtale.

Forud for Krimimessen var der et signeringsarrangement på biblioteket, hvor 125 borgere deltog. Blandt dem, også mange ikke-biblioteksvante borgere. De resterende bøger blev udleveret ved Krimimessen.

Forankringspotentiale

Både Politikens Forlag samt Jens Henrik Jensen har fundet projektet meget interessant. Dog er en af erfaringerne, at projektet formentligt skal op i en større skala, for at det virkelig batter.

Evalueringen fra forfatter Jens Henrik Jensen indeholder bl.a.:

”Det har været meget positivt at være med i 'Danmark Læser'. Det er altid spændende at møde sit publikum og særligt når det er sådan en blanding af læsere og ikke-læsere. Det er jo det allerfornemste mål man kan have – at få flere til at læse, både de nye læsere, der forhåbentlig er kommet til, og de

'At læse sammen med andre – læsning som kulturelt fællesskab i Horsens'
Evaluering af Horsens Biblioteks syv delprojekter som del af *Danmark læser*

rigtige voksne, som måske ikke har fået åbnet en bog i 20 år – og jeg håber at have givet mit beskedne bidrag hertil. Jeg har haft nogle meget givtige små samtaler med førstegangslæsere eller læsere, som ikke har haft en bog i hånden i mange år – man kan godt mærke på snakken, om det er nyt for dem. Det er en lille sejr, når det lykkes.”

”Medieomtalen har klart overgået mine forventninger – selv om jeg har været 25 år i journalistbranchen. Og det har helt sikkert været det gode formål med at få flere voksne til at læse, der har tiltrukket sig opmærksomhed og gjort det til en ”god historie” mediemæssigt”.

Ligeledes har forlaget tilkendegivet, at de er klar til at prøve at eksperimentere med nye former for opmærksomhedsskabende aktiviteter mht. bogformidling til ikke-læsere. De udtaler bl.a. ”vi jublede ved synet af de lange køer, der linede op for at få signeret et ex af Jens Henrik på vores stand på Krimimessen”.

Konceptet vil fremover blive anvendt, når der opstår nye muligheder. Bl.a. vil der på Krimimessen 2015 blive uddelt en gratis bog, Michael Katz Krefelds ”Savnet”.

MOOS-BJERRE & LANGE

Biblioteket Sønderborg
Effektmåling af læseindsats
Marts 2015

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Hovedresultater fra effektmåling	4
2.1 Kampagneeffekt	4
2.2 Nordborgborgernes læseprofil.....	4
3. Kampagneeffekt.....	6
4. Status for Nordborgs borgere i 2015.....	10
5. Forskelle mellem køn og aldersgrupper.....	14

Indledning

Denne effektmålingsrapport vurderer resultaterne af den gennemførte læseindsats i Sønderborg Kommune med fokus på området 6430 Nordborg. Effektmålingen baserer sig på en sammenligning af undersøgelsesresultater i 2015 med undersøgelsesresultater i 2014. Det drejer sig om opgørelse af borgernes læsning *efter* kampagnens afslutning i forhold til baselineundersøgelse af borgernes litterære vaner, interesser og selvvalgte læsefærdigheder for borgerne i Nordborg.

I den aktuelle 2015 undersøgelse er borgernes også adspurgte om deres kendskab til de gennemførte kampagneaktiviteter og deres vurdering af dem.

I det følgende kommer først et sammenfattende afsnit, hvor hovedresultaterne fra de følgende afsnit gengives kort. Efter dette kommer et afsnit med fokus på kampagnernes effekt, efterfulgt af et afsnit om Nordborg borgernes forhold til læsning, som de ser ud i 2015, og til sidst et afsnit om hvilke variationer man kan finde med hensyn til køn og alder. Rapporten afsluttes af et metodeafsnit.

Bemærk, at når der refereres til "de adspurgte", menes der, med mindre andet er nævnt, de af Nordborgs borgere, der er blevet adspurgte i eftermålingen i 2015. De eneste to figurer i denne rapport, hvor data fra andre kilder medtages, er Figur 2 og Figur 4. I Figur 2 sammenlignes Nordborgs borgere med øvrige borgere i Sønderborg Kommune, og i Figur 4 sammenlignes Nordborgs borgere i 2015 med Nordborgs borgere i 2014.

1. Hovedresultater fra effektmåling

Her gengives en kort præsentation af resultaterne af effektmålingen og undersøgelsens øvrige resultater. Der redegøres først for effekten af kampagnerne, herefter for Nordborgs borgeres læseprofil.

1.1 Kampagneeffekt

Det viser sig, at lidt **over halvdelen af Nordborgs borgere kender til mindst én af de kampagner, som biblioteket har stået for**. Det er et bemærkelsesværdigt højt niveau. Bogskulpturer i bybilledet er den mest kendte. Dette er på trods af, at denne kampagne er betydeligt mindre kendt i Nordborg end den er i Sønderborg Kommune i øvrigt.

Alle øvrige kampagnetiltag er dog mere kendte i Nordborg, end de er i Sønderborg Kommune i øvrigt, hvilket synes at være i god overensstemmelse med, at det netop er Nordborg, der har været særligt fokus på. Den anden mest kendte kampagne er direkte adgang til lydbøger på Radio Als og Biblioteket Sønderborgs hjemmeside. De øvrige kampagner er der et noget lavere kendskab til.

Nordborgs borgere vurderer, at kampagnerne har haft en effekt. Effektens størrelse kommer dog an på, hvilken dimension man spørger til. De fleste mener at kampagnerne har skabt positiv opmærksomhed om læsning. Vurderingerne bliver dog mindre positive når spørgsmålene bliver mere konkrete og personnære – betydeligt færre vurderer, at kampagnerne har givet dem lyst til at læse mere, øget deres interesse for litteratur og læsning, eller fået dem til at læse mere.

Der er endvidere gennemført en række mere avancerede statistiske analyser og tests af eventuelle udviklingstendenser over tid – fra før kampagnetiltagene (2014) til efter afslutning af kampagneforløbet (2015). Der er fundet **en væsentlig, positiv og statistisk signifikant stigning i Nordborgs borgeres interesse for at læse romaner**.

1.2 Nordborgborgernes læseprofil

Nordborgs borgeres foretrukne medier er fjernsyn, internet, radio og avis. En stor andel, især blandt de unge, benytter sig flittigt af sociale medier, mens de ældre aldersgrupper i højere grad holder sig til de traditionelle medier. Internetbrug er desuden højere blandt unge mennesker.

Det er dog **kun små andele af Nordborgs borgere, der hyppigt læser romaner, noveller, og faglitterære bøger/artikler**. Generelt benytter kvinder sig mere af alle typer medier end mænd.

Langt de fleste af Nordborgs borgere **foretrækker at læse romaner som fysiske bøger**. Blandt de unge er der også en vis interesse for at læse/høre romaner på alternative måder, såsom med lydbøger eller e-bøger.

Nordborgs borgere har gennemgående **nemt ved at læse og forstå indholdet i avisartikler, romaner, noveller, og breve fra det offentlige**. De har dog betydeligt sværere ved at høre og forstå indholdet i lydbøger, og indholdet ved oplæsning i radioen.

Nordborgs borgere er **mest interesserede i historier baseret på virkelige hændelser, krimier**, læse romaner samt historie, biografier, slægtshistorier og kærlighedshistorier. Mindre er interessen for noveller, lydbøger, digte, og at høre oplæsning af historier/bøger i radioen.

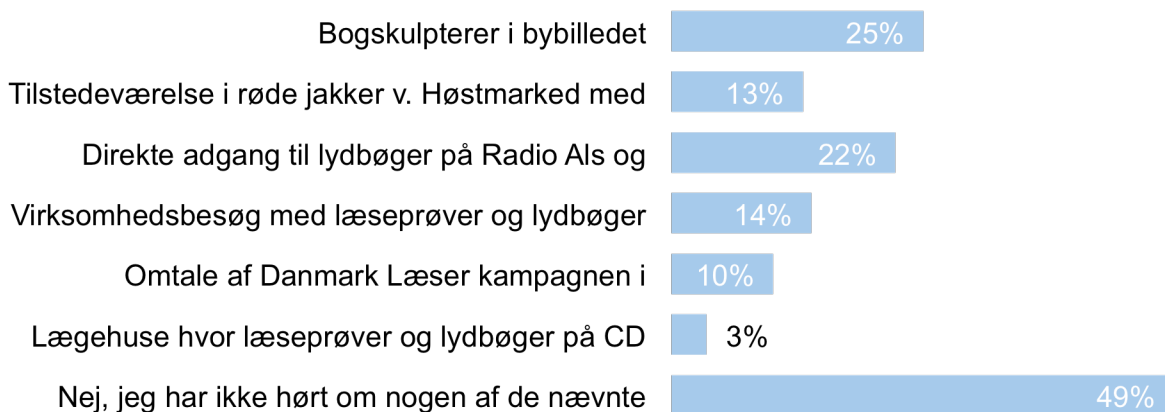
2. Kampagneeffekt

Dette afsnit omhandler kendskab til de kampagner, som biblioteket har benyttet i forsøget på at fremme interesse for læsning og litteratur. I det følgende gennemgås kendskab til kampagnerne, både i Nordborg og Sønderborg Kommune i øvrigt, og Nordborgs borgeres selvvaluerede gavn af kampagnerne.

Sidst i dette afsnit redegøres der for ændringer i interessen for at læse romaner fra 2014 til 2015. Der blev i udarbejdelsen af denne rapport testet for en lang række ændringer fra 2014 til 2015, dog viste en stigning i interessen for at læse romaner sig at være den eneste statistisk signifikante.

Figur 1 nedenfor viser de adspurgtes kendskab til kampagner, som biblioteket har stået for.

Figur 1: Andel der kender til følgende tiltag

Figur 1 viser, at næsten halvdelen af de adspurgte, 49%, ikke kender til nogen af de kampagner, som biblioteket har stået for.

Det mest kendte tiltag er bogskulpturer i bybilledet. En fjerdedel af de adspurgte, 25%, har bemærket dette. Næsten lige så mange, 22%, har hørt om direkte adgang til lydbøger på Radio Als og Biblioteket Sønderborgs hjemmeside.

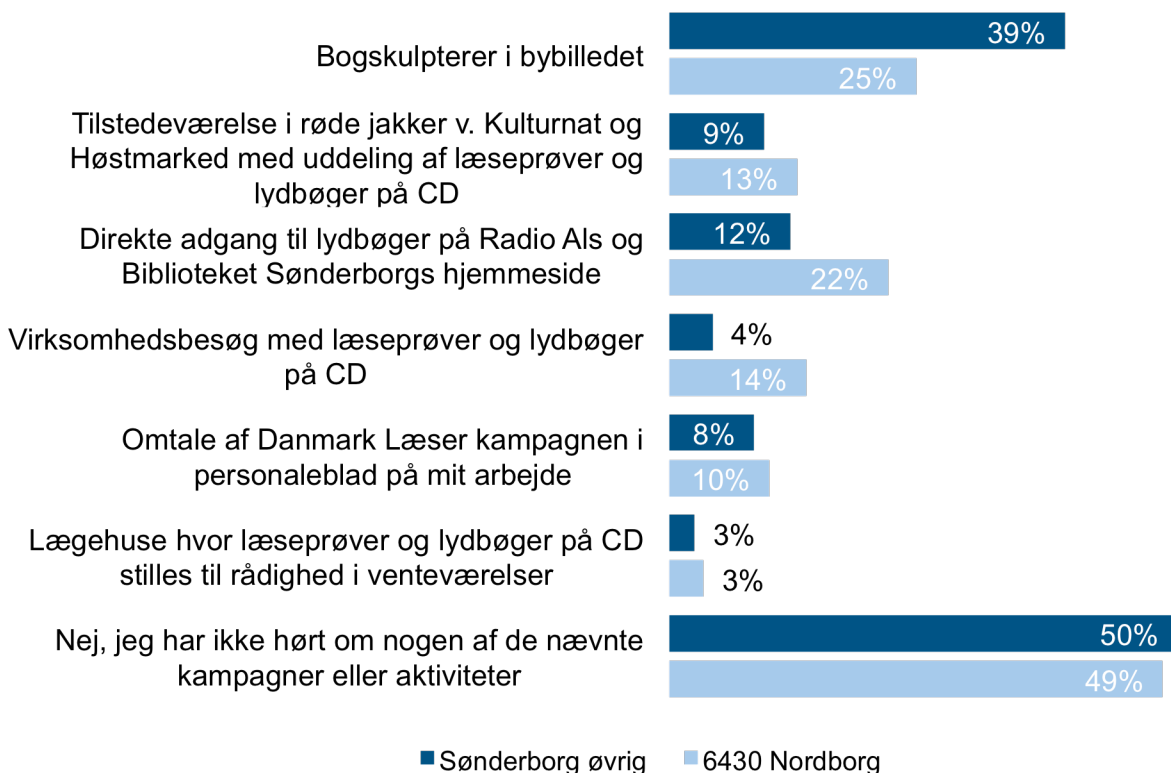
14% har bemærket virksomhedsbesøg med læseprøver og lydbøger på CD, og næsten lige så mange, 13%, har bemærket tilstedeværelse af personer i røde jakker ved Høstmarked i Nordborg, med uddeling af læseprøver og lydbøger på CD.

10% af de adspurgte har bemærket omtale af Danmark Læser kampagnen i personaleblade på deres arbejde, mens kun 3% har bemærket lægehuse, hvor læseprøver og lydbøger på CD stilles til rådighed i venteværelser.

Figur 2 nedenfor viser forskelle mellem borgere i 6430 Nordborg og Sønderborg Kommune i øvrigt, med hensyn til kendskab til bibliotekets kampagner. Bemærk at denne figur er den eneste i denne rapport, som indeholder besvarelser fra andre end Nordborgs borgere.

Figur 2: Kendskab til følgende tiltag i 6430 Nordborg og Sønderborg Kommune i øvrigt

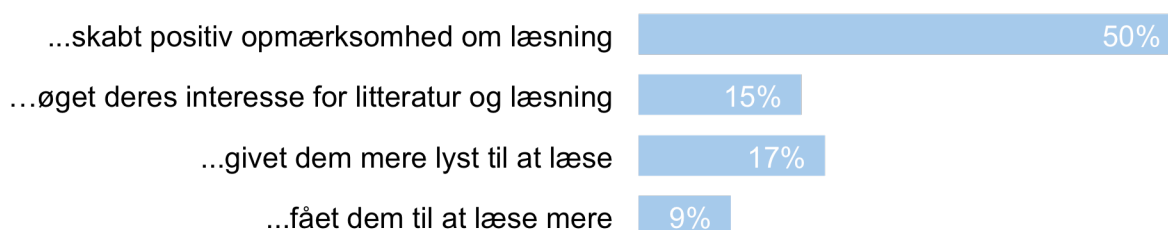
Figur 2 viser, at 39% af de adspurgte i Sønderborg Kommune i øvrigt har bemærket bogskulpturer i bybilledet, mens 14 procentpoint færre af de adspurgte i Nordborg har bemærket disse. Dette kunne tyde på, at bogskulpturerne har været mindre synlige i Nordborg, end de har været i de øvrige byer hvor de har været stillet op (Sønderborg, Gråsten, og Vester Sottrup).

Et andet punkt med stor forskel mellem Nordborg og Sønderborg Kommune i øvrigt er kendskabet til direkte adgang til lydbøger på Radio Als og Biblioteket Sønderborgs kommune. Mens 12% af de adspurgte i Sønderborg Kommune i øvrigt kender til dette, kender 22% af de adspurgte i Nordborg til dette. Også med hensyn til virksomhedsbesøg med læseprøver og lydbøger på CD er kendskabet i Nordborg større – 4% kender til dette i Sønderborg Kommune i øvrigt, mens 14% kender til dette i Nordborg.

Med hensyn til de øvrige kategorier forekommer der ikke bemærkelsesværdige forskelle med hensyn til kendskab.

Figur 3 nedenfor viser andelen af de adspurgte, der mener, at den eller de kampagner, de har bemærket, har haft en af følgende positive effekter.

Figur 3: Andel der mener, at den eller de kampagner, de har bemærket, har...

Figur 3 viser, at hele 50% af de adspurgte mener, at bibliotekets kampagner har skabt positiv opmærksomhed om læsning. Når det kommer til mere konkrete og personnære ting, er besvarelserne dog mere forsigtige. 17% angiver, at kampagnerne har givet dem lyst til at læse mere. 15% angiver at kampagnerne har øget deres interesse for litteratur og læsning. Når det kommer til faktisk at læse mere, mener kun 9% at kampagnerne har haft denne effekt.

Figur 4 nedenfor viser ændringen fra nulpunktsmålingen i 2014 til eftermålingen i 2015, med hensyn til Nordborgs borgeres lyst til at læse romaner.

Figur 4: Andel af Nordborgs borgere med interesse for at læse romaner

Figur 4 viser en mulig positiv effekt af de læsefremmende indsats fra 2014 til 2015. Figuren viser, at der ved nulpunktsmålingen i 2014 var 41% af Nordborgs borgere som angav, at de var noget eller meget interesserede i at læse romaner. Ved eftermålingen i 2015 er dette tal steget til 47%, altså en forbedring på 6 procentpoint.

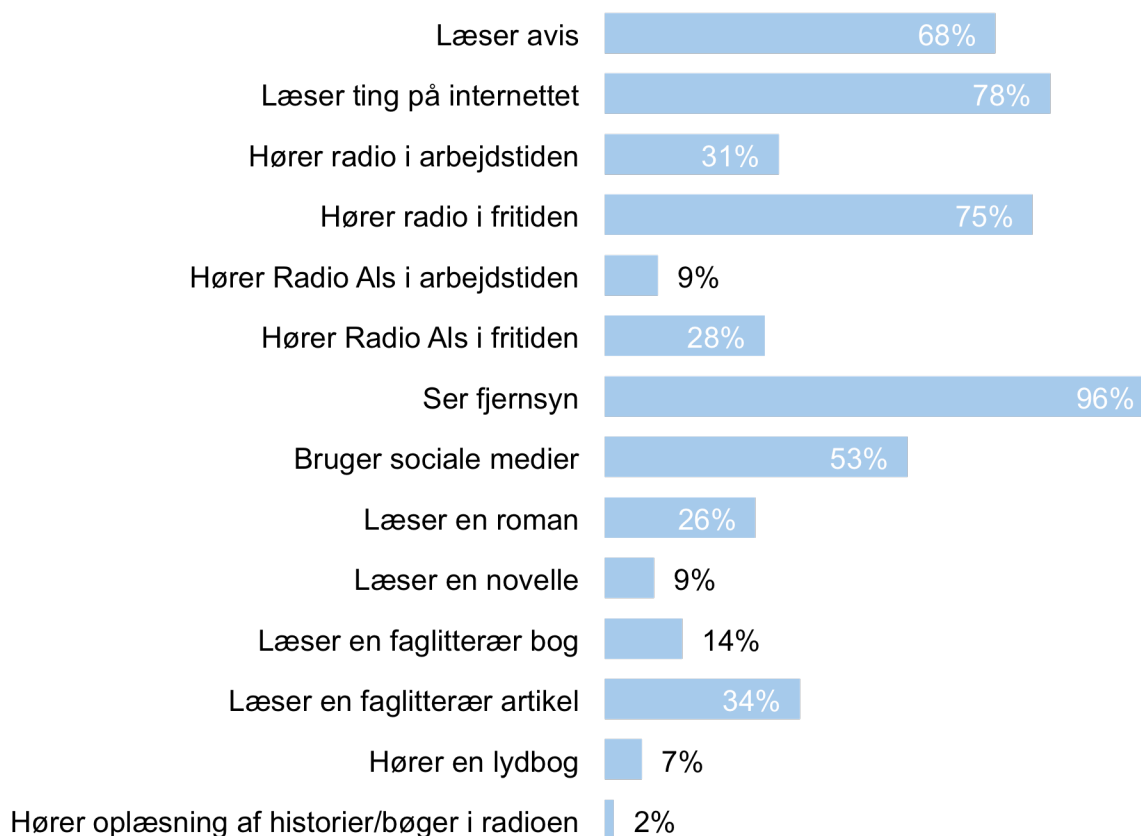
3. Status for Nordborgs borgere i 2015

Dette afsnit omhandler borgerne i Nordborg med hensyn til deres læseprofil i 2015.

Nedenfor gennemgås først hyppighed af benyttelse af forskellige medier, herefter interesse for litteratur og litteraturrelaterede aktiviteter, herefter de adspurgtes foretrukne måde at læse en roman på, og til sidst deres vurdering af, hvor nemt eller svært de forstår forskellige tekster og informationstyper.

Figur 5 nedenfor viser de andele af de adspurgte, der typisk anvender følgende medier en eller flere gange om ugen.

Figur 5: Andel der typisk gør følgende en gang om ugen eller oftere

Figur 5 viser, at det hyppigst benyttede medie er fjernsynet. 96% angiver, at de benytter dette en eller flere gange om ugen. Efter dette kommer internettet – 78% angiver, at de læser ting på dette en eller flere gange om ugen.

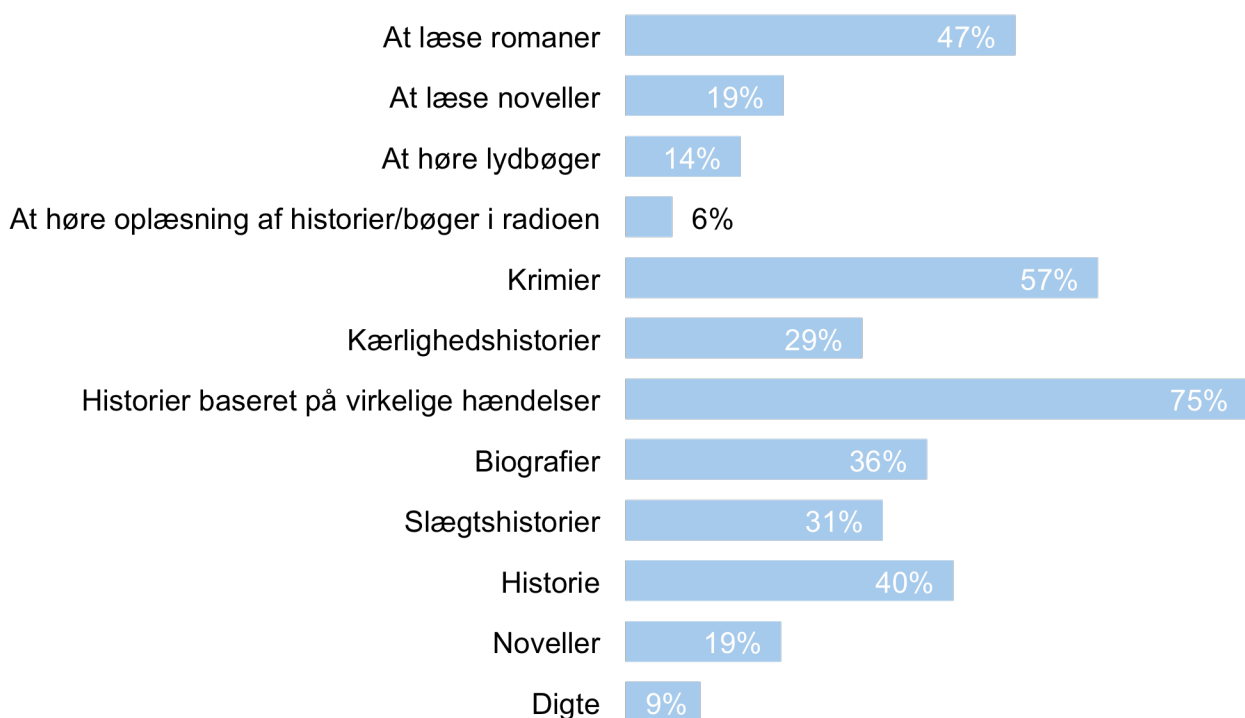
Radio er også et populært medie. 75% angiver at de en gang om ugen eller oftere hører radio i fritiden, mens betydeligt færre, 31%, hører radio i arbejdstiden en gang om ugen eller oftere. Ser man specifikt på Radio Als, fremgår det, at der på ugebasis er 28%, der hører kanalen i fritiden, og 9% der hører den i arbejdstiden.

Et andet populært medie er avisen, med 68% der læser denne ugentligt eller oftere. Over halvdelen af de adspurgte, 53%, benytter sociale medier en eller flere gange om ugen.

34% læser faglitterære artikler, 26% at de læser romaner, 14% at de læser faglitterære bøger, og kun 9% at de læser noveller ugentligt eller oftere. Meget få, 7%, hører lydbøger ugentligt eller oftere, mens kun 2% angiver, at de hører oplæsning af historier/bøger i radioen en eller flere gange om ugen.

Figur 6 nedenfor viser andelen af de adspurgte, der er interesserede i følgende typer litteratur.

Figur 6: Andel der er noget eller meget interesserede i følgende aktiviteter

Af Figur 6 fremgår det, at mange af de adspurgte, 75%, er interesserede i historier baseret på virkelige hændelser. Stor interesse er der også for krimier, med 57% der angiver, at de

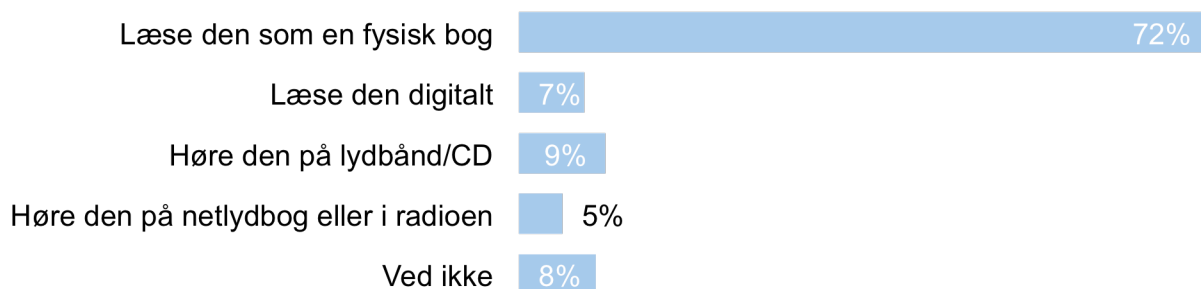
er noget eller meget interesserede. Også populært er det at læse romaner, med 47% der angiver interesse.

Herefter følger historie, biografier, og slægtshistorier, med henholdsvis 40%, 36%, og 31% interesserede. Blandt de mindre populære kategorier findes noveller/at læse noveller, med 19% interesserede, og at høre lydbøger, med 14% interesserede.

Kategorierne hvor færrest angiver, at de er noget eller meget interesserede, er digte, med 9%, og at høre oplæsning af historier/bøger i radioen, med 6%.

Figur 7 nedenfor viser de adspurgtes foretrukne måde at læse/høre en roman på.

Figur 7: Foretrukken måde at læse/høre en roman på

Figur 7 viser, at de adspurgte i alt overvejende grad foretrækker at læse romaner som fysiske bøger. Hele 72% angiver dette som førsteprioritet. De øvrige muligheder ligger nogenlunde lige, med lave andele der foretrækker disse. 9% foretrækker at høre en roman på lydbånd/CD, 7% at læse den digitalt, og 5% at høre den på netlydbog eller i radioen. 8% angiver, at de ikke ved hvordan de foretrækker at læse/høre en roman.

Figur 8 nedenfor viser andelen af de adspurgte, der synes det er nemt at høre/læse og forstå forskellige typer litteratur.

Figur 8: Andel der synes at det er nemt eller meget nemt at gøre følgende

Figur 8 viser, at der inden for de fleste typer litteratur kun er få problemer med forståelsen. 87% angiver at det er nemt eller meget nemt at forstå og læse indholdet i avisartikler. For romaner er det tilsvarende tal 78%, for noveller 63%, og for breve og beskeder fra det offentlige er tallet 60%.

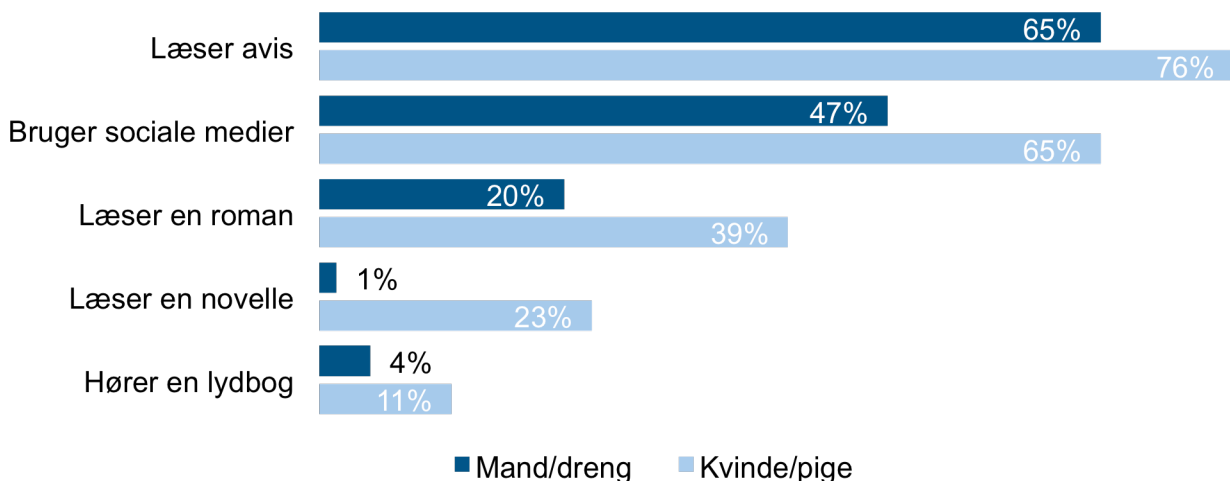
Nordborgs borgere har dog sværere ved at forstå indholdet ved oplæsning. Kun 39% angiver, at de har nemt eller meget nemt ved at høre og forstå indholdet i lydbøger. Dette betyder, at 61% af de adspurgte har svært ved dette. 38% har nemt eller meget nemt ved at høre og forstå indholdet ved oplæsning i radioen, hvilket betyder at 62% har svært ved det samme.

4. Forskelle mellem køn og aldersgrupper

I undersøgelsen er der gennemført nærmere analyse og statistiske tests for variationer på tværs af køn, alder, uddannelse og arbejde. Dog blev der kun fundet interessante og signifikante forskelle med hensyn til køn og alder. Nedenfor gennemgås køns indflydelse på benyttelse af medier, alders indflydelse på benyttelse af medier, og alders indflydelse på foretrukken måde at læse/høre en roman på.

Figur 9 nedenfor viser forskelle i hvor ofte de to køn læser avis, bruger sociale medier, læser romaner, læser noveller, og hører en lydbog.

Figur 9: Andel der typisk gør følgende en gang om ugen eller oftere, sammenholdt med køn

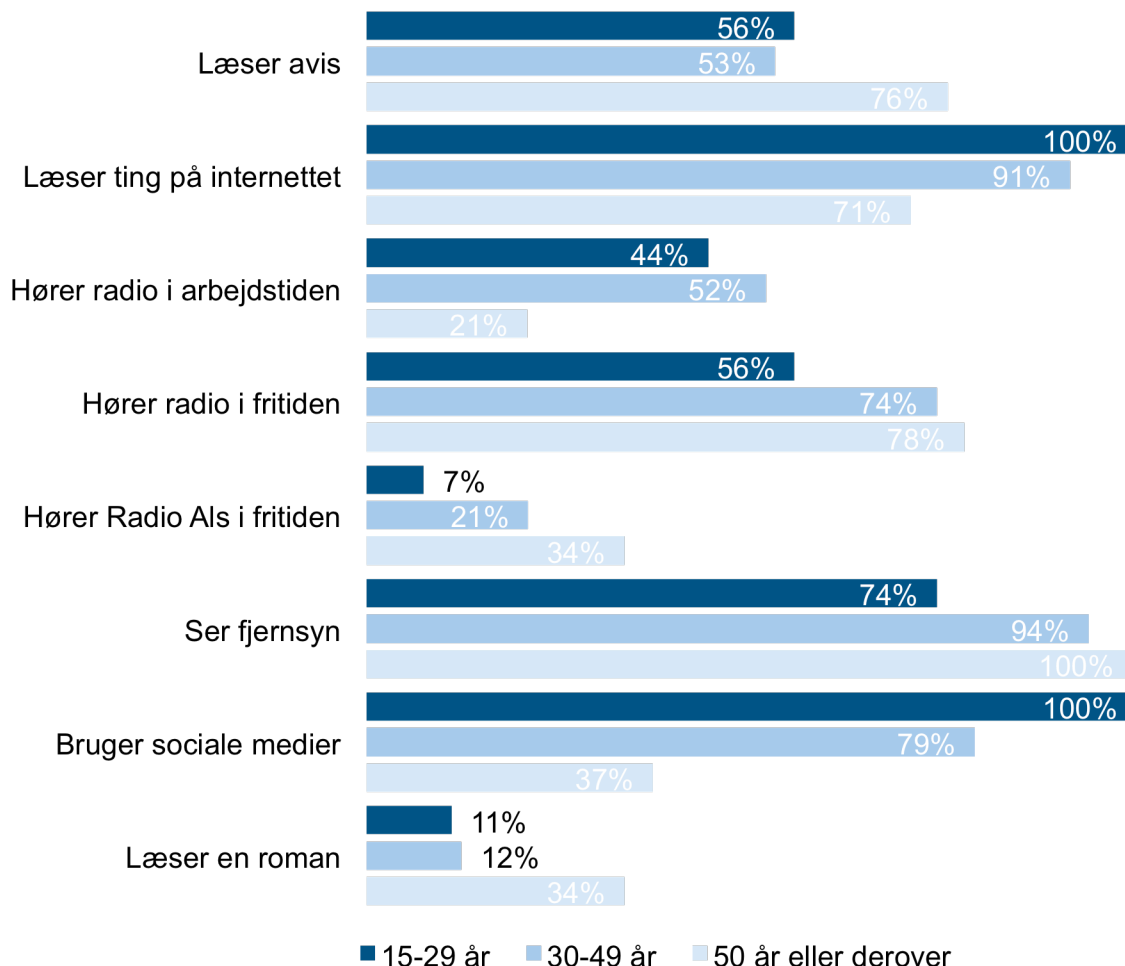
Af Figur 9 fremgår det, at kvinder generelt benytter medier oftere end mænd. Størst er forskellen ved noveller, hvor 22% flere kvinder end mænd læser dem en eller flere gange om ugen. Herefter følger romaner, hvor 19% flere kvinder end mænd læser dem ugentligt eller oftere. Forskellen ved sociale medier er også stor, med 18% flere kvinder end mænd, der benytter disse en eller flere gange om ugen.

Ved aviser findes der en mindre forskel, med 11% flere kvinder end mænd, der læse disse ugentligt eller oftere. Den mindste påviste forskel er ved lydbøger, med 7% flere kvinder end mænd, der hører disse en gang om ugen eller oftere.

Figur 10 nedenfor viser alders indflydelse på hyppigheden af benyttelse af forskellige typer medier.

Figur 10: Andel der typisk gør følgende en gang om ugen eller oftere, sammenholdt med alder

Figur 10 viser store forskelle i de forskellige aldersgruppers medievaner. Blandt de mest bemærkelsesværdige er læsning af ting på internettet og brug af sociale medier. Det fremgår, at 100% af de adspurgte i alderen 15-29 år læser ting på internettet ugentligt eller oftere, mens tallet hos de 50-årige og ældre er nede på 71%. Ligeledes bruger 100% af de adspurgte i alderen 15-29 år sociale medier ugentligt eller oftere, mens tallet for de 50-årige og ældre kun er 37%.

En omvendt tendens ses ved benyttelsen af fjernsyn. Her angiver 100% af de 50-årige og ældre, at de benytter dette ugentligt eller oftere, mens 74% af de 15-29-årige angiver dette.

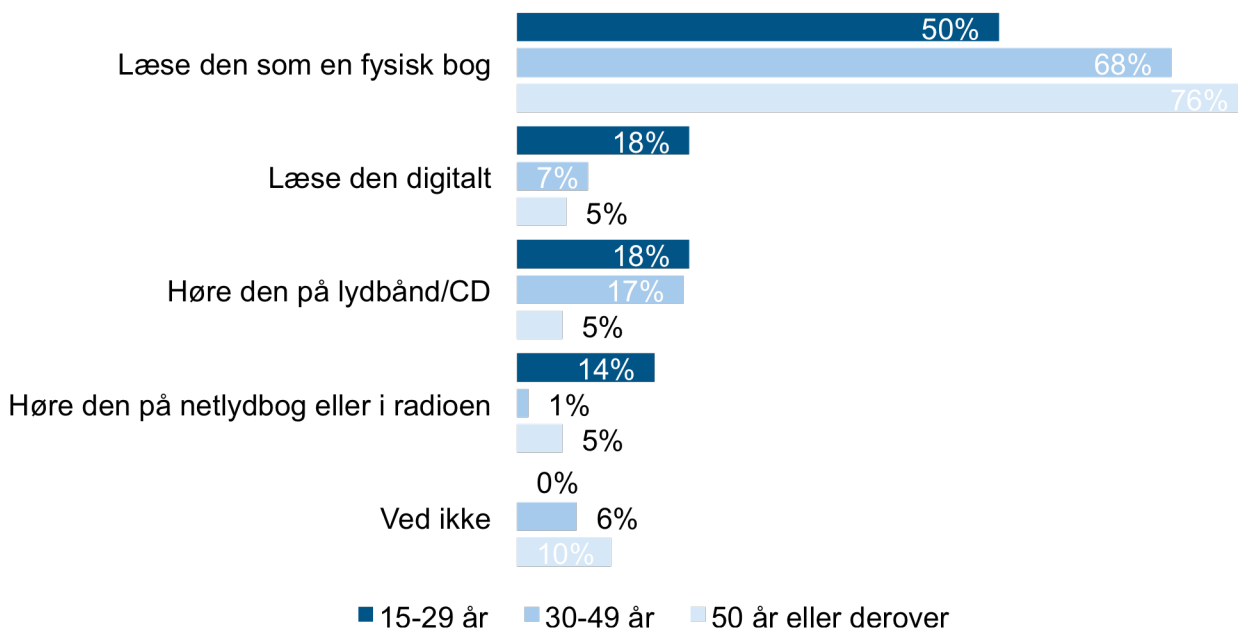
Også med hensyn til radio i fritiden gør dette mønster sig gældende – 78% af de 50-årige og ældre hører radio i fritiden ugentligt eller oftere, mens kun 56% af de 15-29-årige gør dette. Tendensen gør sig også gældende med Radio Als i fritiden. Når det kommer til radio i arbejdstiden er tendensen mindre klar – dette skyldes sandsynligvis, at en stor andel af de 50-årige og ældre ikke har nogen arbejdstid.

Også når det kommer til romaner er det blandt de højere aldersklasser, at den hyppigste benyttelse forekommer. 34% af de 50-årige og ældre angiver, at de læser i en roman ugentligt eller oftere, mens kun 11% af de 15-29-årige angiver dette.

Med hensyn til aviser er sammenhængen mellem alder og brugshyppighed ikke helt så entydig, som den er med nogle af de andre medier. Det kan dog påpeges at 76% af de 50-årige og ældre læser aviser en eller flere gange om ugen, mens betydeligt færre, 56%, af de 15-29-årige gør dette.

Figur 11 nedenfor viser alders indflydelse på ens foretrukne måde at læse/høre en roman på.

Figur 11: Foretrukken måde at læse/høre en roman på, sammenholdt med alder

Figur 11 viser en klar sammenhæng mellem alder og foretrukken måde at læse en roman på. Blandt de 50-årige og ældre foretrækker langt de fleste, 76%, at læse en roman som en fysisk bog. Samme tal for de 15-29-årige er nede på halvdelen, 50%. Til gengæld foretrækker flere i denne gruppe at læse bøger digitalt. 18% af de 15-29-årige foretrækker at læse en roman digitalt, mod kun 5% af de 50-årige og ældre. Ligeledes foretrækker 18% af de 15-29-årige at høre en roman på lydbånd/CD, mod 5% af de 50-årige og ældre.

Også med hensyn til netlydbøger og radio er de unge mere positive – 14% af de 15-29-årige foretrækker at høre en roman således, mod 5% af de 50-årige og ældre.